

Lp Mart Võrklaev

Rahandusministeerium

Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn

e-post: info@rahandusministeerium.ee

Teie 22.06.2023 nr 1.1-10.1/4533-1

Meie 20.07.2023

Svea Inkasso OÜ seisukoht krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõust

Rahandusministeerium on edastanud Svea Inkasso OÜ-le arvamuse avaldamiseks krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõu ja seletuskirja. Svea Inkasso OÜ ei saa täielikult nõustuda kõnealuse eelnõuga ning esitab alljärgnevad seisukohad ja tähelepanekud:

1. Kuigi Svea Inkasso OÜ nõustub, et Eestis esineb vajadus inkassoturu reguleerimise järele ja Finantsinspeksiooni poolne järelevalve inkassoturu üle on põhjendatud, siis kooskõlastusringile saadetud eelnõus on märkimisväärsed puudused ning seetõttu tuleks see Svea Inkasso OÜ hinnangul jätta esitatud kujul vastu võtmata. Seda põhjusel, et eelnõus esineb mitmeid puudujääke ja asjatut ülereguleerimist – kavandatava regulatsiooni saavutada loodetavate eesmärkide põhjendused on ebapiisavad, regulatsioon rikub ebaproportsionaalselt ettevõtlusvabadust, kavandatud ajakava on ebamõistlikult rutakas jne. Eelnõu koostamisel on jäetud seejuures täielikult tähelepanuta, et mitmed inkassoteenust pakkuvad ettevõtted arvestavad oma tegevuses juba täna tarbijast võlgnike huvidega, lähtuvad oma äritegevuses headest tavadest, käituvad õiglaselt ja professionaalselt, mistõttu “karistatakse” eelnõuga neid ettevõtteid põhjendamatult ja ebaproportsionaalselt. Lisaks ei arvesta kõnealune eelnõu piisavalt erisustega, mille eesmärk, mõju ja ulatus on kardinaalselt erinev nn. “3-nda osapoole” võlgade sissenõudmise ja võlaportfelliinvesteeringute võrdluses.
2. Eelnõuga on planeeritud kehtestatakse krediiditurul tegutsevatele inkassodele arvukalt täiendavaid tegevusnõudeid – muuhulgas on ettevõttel kohustuslik tegevuse jätkamiseks taotleda Finantsinspeksioonilt krediidiinkasso tegevusluba. Seejuures peab tegevusluba olema olema juba hiljemalt 29.06.2024. Juhime tähelepanu, et seadus on kavandatud jõustumaks 2023. aasta lõpuks, Finantsinspeksioonil on aega tegevusloa taotlus menetleda kuni 6 kuud, mis tähendab, et tegevuse jätkamiseks tuleb tegevusloa taotlus Finantsinspeksioonile esitada kohaselt seaduse jõustumise järgselt. Eelnõu § 7 lg 1 sätestab seejuures nimekirja dokumentidest ja andmetest, mis tuleb tegevusloa taotluse juurde lisada ning hinnates vajaliku dokumentatsiooni mahtu, siis vajavad ettevõtted taotluse jaoks vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistamiseks kindlasti teatud ajavaru. Seaduse planeeritud jõustamisaeg on eeltoodust tulenevalt ilmselgelt põhjendamatult ja ebamõistlikult lühike ning sellisel kiirustamisel puudub mõistlik põhjendus, kuna seni pole seadusandja näidanud üles erilist huvi käesoleva eelnõuga lahendatavate probleemide lahendamiseks. Meie hinnangul oleks kavandatavate regulatsioonide mõistlik jõustumisaeg minimaalselt 12 kuud seaduse vastu võtmisest.

3. Eelnõu § 3 lg 7 sätestab piirid, millistel tingimustel võib krediidiinkasso sõlmida tarbijast võlgnikuga kokkuleppeid võlgnevuse tasumiseks. Svea Inkasso OÜ hinnangul on sättes toodud tingimused vastuolus õiguse üldiste põhimõtetega, sealhulgas põhimõttega, et lepingud on täitmiseks kohustuslikud. Kavandatud meetmed on äärmiselt võlgniku huvide poole kaldu, võlausaldajate huvid ei ole nimetatud piirangute puhul kuidagi kaitstud. Regulatsioon soodustab tarbijate poolt oma kohustustest kõrvale hoidmist, sh ka pahatahtlikku käitumist nii krediidi võtmisel kui selle tahtlikul õigeaegselt tagastamata jätmisel. Sellise regulatsiooniga antakse tarbijale suunis, justkui riigi poolt soositakse lepingute mitte täitmist ning tekitakse olukord, kus tarbijal ongi mõistlikum ja soodsam jätta lepingust tulenevad kohustused täitmata ning sõlmida pärast võlausaldaja poolt lepingu ülesütlemist võlgniku jaoks soodsamatel tingimustel kokkulepe krediidiinkassoga. Kusjuures tulenevalt asjaolust, et krediidasutustele ja krediidiandjatele nimetatud nõuded võla ümberkujundamise osas ei rakendu, siis hakkab võlgniku jaoks see, millised kokkuleppeid võlausaldaja temaga võlgnevuse tasumise osas kokku leppida saab, sõltuma sellest, kas võlgnevust nõuab sisse krediidasutus/-andja või inkassoettevõtte. On arusaamatu, miks nähakse eelnõuga ette erinevad õigused võlgade ümberkujundamiseks krediidasutustele-andjatele ning krediidiinkasso ettevõtetele, kuigi sisuliselt käib jutt samadest nõuetest ning nende ümberkujundamise võimalused ei tohiks sõltuda nõude omanikust.
4. Eelnõuga nähakse krediidiinkassodele ette täiendavad ulatuslikud organisatoorsed nõuded, mis eelkõige just väiksemate inkassoettevõtete puhul ei ole põhjendatud ning kvaliteetse teenuse pakkumiseks ilmingimata vajalikud. Näiteks jääb arusaamatuks § 36 lg 1 sätestatud nõue, et krediidiinkasso nõukogus peab olema vähemalt kolm liiget; samuti jääb ebaselgeks, mis eesmärki täidab § 46 lg-s sätestatud kohustus, mille kohaselt krediidiinkasso aktsia- või osakapital peab olema vähemalt 50 000 eurot. Ka § 41 lõike 4 alapunktides esitatud kõigi nõuete vajadus, mis tuleb siseeeskirjades kindlaks määrata, ei ole ettevõtte tegevust ning seaduse eesmärki silmas pidades üheselt arusaadav, samuti ei leidu põhjendusi seletuskirjas.
5. Svea Inkasso OÜ hinnangul on põhjendamatult suured ja ebamõistlikud 13. peatükis sätestatud rahatrahvid. Rahatrahvid on kavas kehtestatud vahemikus 100 000 – 1 000 000 eurot, millised summad ei ole proportsionaalsed arvestades rikkumise ulatust ja mõju. Samuti on need ebaproportsionaalselt suured võrreldes Eestis üldiselt analoogsetele rikkumistele kehtivate rahatrahvidega.
6. Lisaks eelnevale leiab Svea Inkasso OÜ, et nn kolmanda osapoole inkasso puhul peaks eelnõuga kavandatud tegevuse eest vastutama juba krediidasutus- või krediidiandja ise, kes valib enda nõudeid sisse nõudma inkassoettevõtja, kes vastab vajalikele nõuetele. kelle tegevus vastab käesolevas eelnõus kirjeldatud nõudmistele (va organisatoorsed nõuded). Antud vastutus peaks lasuma täielikult krediidasutusel -andjal, kes on/oli nõude algne omanik, sest võlg on tagajärg, mitte põhjus. Sellisel viisil puuduks vajadus antud eelnõu osas puudustena välja toodud ülereguleerimiseks.

7. Küsimuste tekkimisel palun võtke ühendust Svea Inkasso OÜ juhatuse liikme Eric Puulmanniga telefonil +372 515 1173 või e-posti teel eric.puulmann@svea.ee või Svea Inkasso OÜ juristi Piret Palmiga telefonil: + 372 5665 8323 või e-posti teel: piret.palm@svea.ee.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Eric Puulmann
Svea Inkasso OÜ juhatuse liige